

Professió del pare
Fe Fernández / L'Espolsada

Per a mi Sorj Chalandon sempre serà l'autor que havia de compartir club de lectura amb nosaltres per comentar en primícia *La quarta paret*, però l'atac de Charlie Hebdo ho va impedir, Chalandon havia perdut tres amics i companys. Chalandon també és l'home traït de *Retorn a Killybegs* i ara és l'home que va viure una infantesa que cap nen es mereix. *Professió del pare* és la novel·la més íntima, introspectiva i autobiogràfica que li hem llegit. Si bé Chalandon sempre ubica les novel·les en entorns bèl·lics, ha estat corresponsal de guerra durant molts anys, aquesta vegada el conflicte és domèstic i passa de portes endins.

«—És la guerra!

El pare va entrar donant un cop de porta. Va cridar aquelles paraules sense treure's l'abric. Va repetir "la guerra" al llindar de la sala d'estar i del menjador. La mare i jo érem a la cuina.»

Émile Choulans (podríem llegir-hi Chalandon) és un nen que davant la pregunta que li fan a l'escola: quin és l'ofici del teu pare no sap què respondre. Què fa el seu pare cada dia és el que Émile intenta imaginar quan es veu obligat a omplir el maleït full. Émile creix en un pis claustrofòbic per l'ambient que s'hi viu, un pare opressor que tan aviat es creu assessor personal del general De Gaulle com paracaigudista, amb una única fixació tornar a annexionar-se Algèria i que França sigui completa. L'Émile i la seva mare viuen i aguanten estoicament la bogeria d'un pare que porta el seu fill a cometre petits actes de guerrilla urbana, un pare totalment alienat i que els fa viure l'horror d'una guerra, en aquest cas domèstica. Chalandon descriu un conflicte bèl·lic familiar, el d'un pare (el seu) obsessiu, maniàtic i que viu amb una paranoia total fins al punt de fer dormir la mare a l'estora de la porta d'entrada mentre colpeja el fill amb un cinturó. L'autor denuncia que no cal anar fins a l'altra punta per conviure amb la violència més dura.

"I després es va posar a plorar. Tristes, desesperació. La cara que feia no era la seva. S'estirava els cabells, es donava cops al pit. Em vaig escapolar cap a la meua habitació, la seva angúnia clavada a l'esquena. Vaig tancar la porta. Em vaig asseure a terra, entre la paret i la taula, el cap entre les mans. Les temples em xisclaven, l'orella, els llavis tenien un regust de metall. Una munió de gent s'aplegava al meu petit per reclamar la meua mort."

Chalandon ha escrit un tractat de la bogeria, de fins a quin punt una malaltia mental no tractada pot anul·lar els sentiments d'algú, en aquest cas d'un pare, pel seu fill amb una mare totalment contaminada i que permet i és incapaç de reaccionar pel seu fill perquè també és víctima de la violència. Chalandon descriu amb precisió l'ambient d'aquell pis fètid, de finestres tancades i de llum controlada. I tanmateix, *Professió del pare* és una novel·la optimista perquè Chalandon explica com Émile creix, marxa de casa i construeix una família amb la precaució de no repetir els patrons de violència amb els que va créixer. Si una cosa ens demostra Chalandon és que el dolor es pot transformar en paraula i que aquesta és la millor arma per capgirar el nostre entorn i després el món. El poder de la literatura i de l'art una vegada més han salvat una vida. No deixeu de llegir-lo, si us plau.

Traduït per Josep Alemany